

Купчишина В. Ч.<https://orcid.org/0000-0003-0937-8029>Національна академія Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького**Сердюк Ю. І.**<https://orcid.org/0009-0005-6563-0024>Національна академія Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького**ЕМОЦІЙНА ЕМПАТІЯ ЯК ОСНОВА ПОЗИТИВНОЇ
МІЖЕТНІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

Автори статті відмічають, що в поліетнічних країнах досить поширеними є мобільність представників різних країн, що спричинює значну увагу дослідників до вивчення їх міжетнічної взаємодії та її характеристик. Визначено наукові погляди на зміст цілої низки понять (міжетнічна взаємодія, емоційна емпатія, соціальні стереотипи, етнічна спільнота, міжетнічна комунікація та ін.), які описують ці процеси.

У статті проведено теоретичний аналіз наукових джерел щодо визначення змісту понять «міжетнічна взаємодія», «емпатія», «емоційна емпатія», їх характеристик представниками наукової спільноти. Встановлено, що категорія «міжетнічна взаємодія» є однією з найбільш характерних ознак суспільних процесів у міжетнічних країнах сучасного світу. Це поняття знаходиться в полі зору різних представників наукових сфер. Науковці визначають сутність й характеристики поняття «міжетнічна взаємодія» через різноманітні наукові погляди й позиції. Міжетнічна взаємодія – це контакти представників різних етносів, які мешкають на одній території, в одній країні, здійснюють обмін інформацією, формують уявлення один про одного та спільну діяльність в різних сферах життя. Структурними компонентами її є: міжетнічні контакти, міжетнічне спілкування, міжетнічні зв'язки, міжетнічні відносини.

Визначено, що при характеристиці міжетнічної взаємодії вчені приділяють значну увагу емоційній емпатії, як фактору впливу на процеси взаємодії між представниками різних етносів. У дослідженні представлено аналіз категорії «емоційна емпатія» – це здатність особистості відчувати, розуміти та співпереживати іншим учасникам комунікації та співпрацювати з ними. Завдяки емоційній емпатії учасники міжетнічної взаємодії спроможні налагоджувати позитивну комунікацію; встановлювати міцні соціальні контакти; бачити ситуацію очима учасника взаємодії, реагувати на почуття та погляди учасників взаємодії. Дефіцит емпатійності в сучасних людей пов'язаний із існуючими в суспільствах сталими етнічними стереотипами, соціальним статусом громадян, дистанцією та ксенофобськими настановами, які, в свою чергу, можуть спричинити міжетнічні конфлікти та соціальну фрагментацію.

Ключові слова: міжетнічна взаємодія, емпатія, етнічна спільнота, емоційна емпатія, соціальні стереотипи, соціальна фрагментація, міжособистісна комунікація, національні меншини, етнічна спільнота.

Постановка проблеми. У сучасному світі в поліетнічних суспільствах, набуває актуальності міжкультурна мобільність представників різних країн, визначальними аспектами якої є: міжнародна академічна мобільність; міжетнічна комунікація; адаптація та інтеграція; міжкультурна компетентність. За свідченнями соціологів, на сьогодні в світі спостерігається поширення міжетнічної взаємодії, міграційних процесів

і глобалізація різноманітних впливів, які визначають необхідність дослідження психологічних факторів. На думку дослідників, ці фактори сприяють позитивному й ефективному співіснуванню представників різних етнічних спільнот на тій чи іншій території. Вчені визначають одним з таких факторів – емоційну емпатію, яка дозволяє розпізнавати та переживати емоційні стани іншої людини, вивчати їх. Емоційна емпатія виступає



основною умовою формування довіри між учасниками міжетнічної взаємодії. Завдяки їй відбувається зниження рівня упередженої поведінки по відношенню до тих чи інших її учасників, зниження рівня впливу різноманітних соціальних стереотипів, які закріплені в тому чи іншому суспільстві, та зменшення міжетнічної напруги та конфліктності між представниками різних етносів, які проживають на одній території.

Науковці відмічають, що дефіцит емпатійності в сучасних людей пов'язаний із існуючими в суспільствах сталими етнічними стереотипами, соціальним статусом громадян, дистанцією та ксенофобськими настановами, які, в свою чергу, можуть спричинити міжетнічні конфлікти та соціальну фрагментацію. Соціальна фрагментація може бути спричинена політичними, культурними, соціальними проблемами, що поділяє та роз'єднує людей на певні групи. Її прояви можуть послаблювати соціальні зв'язки в суспільстві, призводити до зниження згуртованості й солідарності його громадян, ускладнювати міжетнічну комунікацію та взаємодію. В той час як високий рівень емпатії може виступати як психологічний ресурс особистості, який посилює міжетнічну толерантність у суспільстві, сприяє конструктивній комунікації та підтримує інтеграційні процеси, які відбуваються в світі. Саме тому, вивчення ролі емоційної емпатії у міжетнічній взаємодії на сьогодні є важливим й актуальним у всіх значеннях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика міжетнічної взаємодії неодноразово було обрано предметом наукових досліджень як вітчизняними (Ю. Арутюнян, Л. Глинська, Л. Дробіжева, О. Євтух, С. Козлов, І. Кононов, А. Корольова, І. Кузнецов, О. Кун, С. Михайлов, А. Орлов, О. Пачина, Т. Рудницька, Н. Семєнів та ін.), так і зарубіжними вченими (Е. Азар, Ф. Дюкс, Дж. Коуклі, Р. Макгаррі, Дж. Річардсон, Дж. Ротман та ін.). У своїх наукових розвідках вони досліджували її зміст, структуру, місце та значення для розвитку держави та міжетнічної комунікації між її громадянами та представниками етнічних меншин.

Дослідження питань емпатії особистості присвячено праці сучасних вітчизняних науковців (П. Анохін, В. Бойко, Т. Гаврилов, С. Головин, Т. Запорожець, С. Кузьмин, Т. Партко, І. Петровська, Н. Таценко та ін.). У поглядах зарубіжних вчених (С. Anderson D. Keltner, W. Ringwald, A. Wright) емпатія визначалась як багатовимірний феномен, до структури якого входять такі елементи як – емоційний, когнітивний та поведінковий.

В етнопсихології при дослідженні міжетнічній взаємодії, емпатію вчені визначають як фактор, що може як послаблювати вплив негативних стереотипів, так і підвищувати рівень розвитку толерантності між її учасниками.

Питання взаємозв'язку міжетнічної взаємодії та емпатії розкривали у своїх наукових дослідженнях Ю. Арутюнян, О. Байрамова, С. Доскач, Л. Дробіжева, С. Єрмакова, І. Кононов, І. Кузнецов, О. Кун, Т. Рудницька та ін. Сучасні вчені відмічають той факт, що емоційна емпатія безпосередньо впливає і визначає ступінь міжетнічної взаємодії завдяки різним механізмам (соціальне зближення; зменшення міжгрупового страху, тривожності; покращення процесу взаємодії та комунікації тощо). Значна кількість дослідників відмічає, що за останні роки рівень емпатійності представників різних етносів значно зріс та спостерігається посилення міжетнічна взаємодія між представниками різних країн.

Отже, аналіз наукових досліджень засвідчив той факт, що емоційна емпатія виступає одним з головних факторів у міжетнічній взаємодії, але є ще моменти які потребують додаткових досліджень, а саме – емоційна емпатія як позитивна основа міжетнічної взаємодії у полікультурному суспільстві.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичний аналіз досліджень ролі емоційної емпатії у формуванні позитивної міжетнічної взаємодії у поліетнічних суспільствах.

Виклад основного матеріалу. Категорія «міжетнічна взаємодія» є однією з найбільш характерних ознак суспільних процесів у міжетнічних країнах. З цього приводу О. Євтух зазначає, що увагу вчених приділено не тільки визначенню змісту цього поняття, але й динаміці та результатам її процесів. У кожній країні міжетнічна взаємодія має свої особливості, відповідно до особливостей розвитку цієї країни, в якій мешкають представники різних етносів. Сам зміст визначеного феномену вчений трактує за зразком, який представлено у виданні «Етнічність. Глосарів», та пояснює його відповідно до існуючій теорії інтеракціонізму. Структурними компонентами дослідник визначає такі: міжетнічні контакти; міжетнічне спілкування; міжетнічні зв'язки; міжетнічні відносини. Кожен із цих компонентів виконує свої функції, які реалізуються відповідно ситуації, в якій відбувається міжособистісна взаємодія. Вчений також розкриває умови розвитку міжособистісної взаємодії та її значення для суспільства [3, с. 37–44].

У посібнику О. Савицької та О. Співак «Етнопсихологія» поняття «міжетнічна взаємодія» авторами визначено як «різноманітні контакти між етносами, що призводять до зміни індивідуальних і соціальних характеристик кожної з етнічних груп чи їх представників, які взаємодіють між собою, та до інтеграції їх певних властивостей». Авторами визначено такі основні типи міжетнічної взаємодії як: відносини субординації і горизонтальні відносини, і проаналізовано погляди вчених (Дж. Беррман, М. Вебер, Р. Парк та ін.) про відмінності між цими типами міжетнічних відносин та їх характеристики та етапи розвитку [10, с. 117–125].

Аналіз наукової літератури переконав нас, що питання міжетнічної взаємодії є актуальним в різні часи розвитку суспільства. Вчені констатують, що міжетнічні відносини виступають «однією з найбільш складних проблем, яка зачіпає як організацію державного й суспільного життя всередині кожної полінаціональної країни, так і міждержавні та міжнародні відносини». На сьогодні в більшості країн світу можна спостерігати співіснування різних національних, етнічних, мовних, релігійних меншин, що, в свою чергу, сприяє міжкультурній асиміляції. Розвиток будь-якого суспільства не можливий без приділення належної уваги етнонаціональним процесам, тому питання міжетнічної взаємодії пов'язані з визначенням її структурних елементів (міжетнічних контактів, міжетнічного спілкування, міжетнічних відносин тощо) [1, с. 123–130].

Отже, міжетнічна взаємодія – це контакти представників різних етносів, які мешкають на одній території, в одній країні, здійснюють обмін інформацією, формують уявлення один про одного та спільну діяльність в різних сферах життя. Цей процес може відбуватися на двох рівнях (індивідуальному та груповому), і його результатом може бути формування етнічних стереотипів, як спроможні впливати на уявлення учасників міжетнічної взаємодії про себе та інших.

Дослідники звертають увагу на те, що психологія міжособистісних зв'язків є важливою у розумінні процесів міжособистісних відносин та спілкування. Особливої актуальності вона набуває, коли мова йде про міжетнічну взаємодію. Основний акцент у дослідженнях вчені роблять на вивчення концепції емпатії, яка передбачає здатність особи відчувати й розуміти переживання, емоційний стан своїх співрозмовників і людей, які нас оточують, з якими ми взаємодіємо. Завдяки емпатії розвиваються

міцні й здорові відносини між людьми, формується культура спілкування, будуються зв'язки та реакції на очікування й потреби інших людей. Особливо це питання є важливим в умовах сьогодення, коли сучасний світ переповнений викликами, які несуть за собою різноманітні труднощі й проблеми між представниками різних етнічних спільнот [5, с. 511–521].

При дослідженні міжетнічної взаємодії, значна кількість дослідників приділяє особливу увагу міжетнічній комунікації, як її структурному компоненту. Так, Н. Семенів доводить, що здійснюючи такий різновид комунікації, люди «схильні визначати своє місце та місце інших людей в окремих категоріях усередині суспільства». У дослідженні мова йде про те, що такі характеристики як «різноманітність», «мультикультуралізм», які існують у багатьох країнах, спричинюють певну напругу, суперечки та стають причинами розчарувань мешканців цих країн. Вчені зосереджують своє увагу на вивченні міжетнічних відносин на макрорівні, що посилює увагу до взаємодії між представниками різних національностей на низовому рівні, та налагодженню міжетнічної комунікації між ними. Автор дослідження розкриває історію розвитку вивчення міжетнічної комунікації як «відкритої системи», характеризує її складові, (поведінку, колективну етнічну ідентичність, ситуацію міжетнічної комунікації тощо) та чинники впливу на неї. Підсумовуючи, він наголошує, що між-етнічна комунікація виступає досить складною та динамічною системою, яка містить певні рівні, а її важливість підсилюється тим, що «у більшості етноконтактних ситуацій взаємодіють не етнічні групи самі по собі, а представники цих етносів». Усе в комплексі сприяє підсиленню значимості міжетнічної взаємодії у полікультурних суспільствах у період глобалізації. Завдяки міжкультурній комунікації, яка є соціальним інструментом, відбувається формування гармонічних міжетнічних взаємин між представниками етнічних спільнот та толерантне ставлення один до одного [12, с. 310–319].

Науковці відмічають, що при характеристиці міжетнічної взаємодії, в наукових працях вчені ведуть мову про толерантність, спілкування та емоційну емпатію між представниками різних народів. У дослідженні групи авторів (Л. Журавльова, С. Кузьмін, І. Петровська та ін.) зазначено, що проблематика питання емпатійності, її природи та трактування, не є дослідженою до кінця. У науковій літературі спостерігається багатоплановість і неоднозначність у визначенні сутності

та змісту зазначеного терміну, його структурних компонентів, характеристик і механізмів утворення [8, с. 64].

С. Кузьмин та І. Петровська акцентують увагу на тому, що науковці під цим феноменом розуміють: певну властивість, процес, стан індивіда чи його особистісну якість, тобто кожен дослідник вкладає в зміст те, що він саме досліджує в особистості та її життєдіяльності. Зазначені вчені розглядають це поняття як «єдине взаємопов'язане утворення – система, де кожен елемент наукового огляду на своєму рівні важливий», тому вони визначають емоційну емпатію як процес, який складається з певних механізмів її утворення. У дослідженні автори розкривають природу утворення емоційної емпатії (її біосоціальний характер), визначають її генетичну основу, характеризують структурні компоненти та наукові підходи до них (інтегрований, системний) [8, с. 64–72].

Цікавими є наукові результати теоретичного аналізу терміну «емпатії», яке було проведено Т. Запорожець. У дослідженні зазначено, що ця наукова категорія є міжнауковим об'єктом вивчення (філософів, соціологів, педагогів, психологів тощо) і її дуже часто пов'язували з такими поняттями як «симпатія» (А. Сміт, Г. Спенсер, А. Шопенгауер) та «співчуття» (Т. Ліппс). У межах міжособистісних взаємовідносин, як їх елемент, вчені почали використовувати у 50–70-х рр. ХХ ст. з поширенням засад гуманістичної психології. Зміст, структуру та значення в розвитку особистості розкрито в наукових розвідках Л. Алексєєва, С. Борисенко, І. Когана, О. Юдіна. Більшістю вчених емпатія визначається як здатність людини до співпереживання та прожиття емоцій іншої людини в спілкуванні. На сучасному етапі розвитку психології, науковці визначають емпатію по-різному. Наприклад: як «складову емоційної сфери особистості, як здатність людини емоційно відкликатися на переживання іншого, чи людини, чи тварини, чи антропоморфізованого предмета»; як суто емоційне явище, яке містить трикомпонентний процес (співпереживання – співчуття – внутрішнє сприяння); як уміння бути причетним до емоційного життя іншої людини; як співчуття до іншого; як почуття, що духовно об'єднує з іншою людиною [6, с. 113–114]. На наш погляд, різнобічність наукових поглядів на зміст зазначеної категорії, спрямований на предмет дослідження кожного, хто вивчає цей процес. Спільним для усіх тверджень є емоційні переживання однієї людини та її відображення в психічному світі іншої. Вчені відмічають, що ці переживання

можуть мати різне забарвлення (адекватні та неадекватні), а найтиповішими формами прояву емпатії виступають співчуття та переживання. Щодо різновидів емпатії, то дуже часто вчені пов'язують її види із структурними компонентами емпатії (когнітивна, поведінкова, емоційна, преродуктивна).

Н. Таценко акцентує увагу на тому, що погляди вчених збігаються в тому, що поняття «емпатія» має досить довге історичне коріння і привертає увагу гуманітаріїв різних наук (філософії, етики, соціології, психології, культурології, медицини, антропології, риторики тощо), що засвідчує міждисциплінарність зазначеного феномену. У зарубіжних вчених це поняття розкрито в наукових працях вчених з філософії, когнітивної лінгвістики, нейробіології, психології, соціології. Автор розкриває поетапно розвиток наукових поглядів на змістовність цього поняття від часів античності (Сократа, Платона, Аристотеля, Сенеки) до більш сучасних наукових підходів; визначає місце емпатії в життєдіяльності людини; виокремлює її різновиди (емоційна, інтуїтивна, когнітивна, раціональна, поведінкова). У дослідженні розкрито особливості поняття «симпатія», що для деяких науковців є синонімом до поняття «емпатія». Дослідник також характеризує наукові підходи до структурних компонентів емпатії та відмічає взаємозв'язок з міжособистісною взаємодією [13, с. 55–64].

У дослідженні групи вітчизняних вчених зазначено, що емпатія є ключовою складовою як здорової міжособистісної взаємодії, так і маніпулятивної взаємодії між людьми. Автори, на основі проведеного аналізу наукових позицій вчених (Н. Каліні, Н. Обозова, О. Орищенко, Т. Рябовола, О. Саннікової та ін.), розкривають питання розвитку міжособистісної взаємодії, її роль та місце в ній емпатії, її вплив на цей процес, показники комунікативності та взаємозв'язку із емпатійними характеристиками людини [5, с. 511–521].

У дослідженні Т. Халавки відмічено, що питання міжетнічної взаємодії, в тому числі й моделей акультурації, було представлено в наукових працях Л. Азу, В. Євтуха, О. Каргунова, Л. Нагорної, П. Надолішнього, О. Майбороди, В. Трощинського та ін. Вченим проведено дослідження щодо вивчення існуючих інтеграційних моделей акультурації національних меншин, які розміщені в прикордонних регіонах нашої країни. Дослідник, на основі використаних методів дослідження, визначив показники та критерії формування цих моделей акультурації в межах

нормативної бази та державної етнополітики нашої держави. У підсумку, він констатує, що слід приділяти цьому питання значно більше уваги для налагодження позитивної міжетнічної взаємодії між представниками національних меншинами та населенням України [14].

На міжетнічну взаємодію значно впливають ті процеси, які існують у суспільстві та закріплені в уявленнях його громадян. Соціальні стереотипи формуються й розвиваються відповідно до історії розвитку суспільства. Н. Лютнянська, досліджуючи взаємозв'язок етнічних стереотипів і міжетнічної взаємодії, наводить приклади цієї взаємодії на прикладі англomовного мас-медійного дискурсу. У дослідженні здійснено аналіз наукових поглядів на зміст поняття «етнічні стереотипи» та події у етнічно неоднорідних країнах (Великій Британії, Сполучених Штатах Америки). У підсумку автор дослідження констатує, що міжетнічна взаємодія у цих країнах спричинює формування певних поглядів на особливості представників цих етнічних спільнот (їх характер, ідентичність, менталітет тощо), суттєво впливає на комунікацію місцевих мешканців із цими етносами [9, с. 40–42].

Заслугує на увагу дослідження В. Кириченка, в якому автор здійснив ревізії щодо стереотипів міжетнічної взаємодії між українцями та поляками. Вчений констатує, що за отриманими результатами можна відмітити позитивні тенденції в етнополітичному сприйнятті українців і поляків. За характером впливу зовнішніх факторів (військові дії на території нашої країни), дослідник відмічає позитивну динаміку в напрямку взаємного оцінного відношення одних представників етнічної спільноти до інших, що свідчить про інтеграційні та асиміляційні процеси між країнами [7, с. 51–56].

Науковці констатують, що Україна є країною, в якій існує значна кількість національних меншин, тому проблема культури міжетнічної взаємодії та спілкування потребує певної уваги та досліджень. Кожній етнічній спільноті характерна своє етнічна культура, релігія, мова, обрядовість, ритуали, звичаї, кухня тощо, тому, можна стверджувати, що відбувається певний міжкультурний вплив між представниками етнічних меншин і українцями в тому числі. У дослідженні групи вчених, проаналізовано ці процеси на прикладі одного з українських міст і розкрито їх особливості [1, с. 124].

Питання міжетнічної інтеграції висвітлено в посібнику групи авторів, в якому вони

розкривають різні аспекти міжетнічних відносин в українському суспільстві. Основними спільними цінностями для усіх етнічних культур, представники яких проживають на території України, авторами посібника визначено такі: українська державність, територіальний патріотизм, державна українська мова. У дослідженні загальноукраїнський контекст щодо дослідження зазначеної проблематики поєднується з регіональним підходом у розгляді питань, які пов'язані із етноінтеграційними процесами. Цікавими є отримані результати та висновки зроблені на їх основі [4].

Нашу увагу привернуло і дослідження Д. Гольдштейн щодо зовнішньої політики України в сфері міжетнічних відносин. Авторкою проаналізовано стратегії зовнішньої політики України щодо етнічних відносин, які є підґрунтям міжетнічної взаємодії. Встановлено й розкрито основні фактори впливу на ці процеси, стан законодавчої бази, активності сепаратистських рухів та особливості розвитку громадської активності у вирішенні цих питань [2]. Чинники впливу на становлення та розвиток міжетнічної взаємодії визначено та розкрито в дослідженні Н. Семенів. Автор констатує, що не слід зупинятися на вивченні різноманітних впливів на міжетнічні взаємовідносини, адже відповідно до розвитку суспільства та світових подій, вони змінюють своє значення та набувають характерних ознак сучасних викликів. Чинниками впливу на міжетнічну взаємодію, її характер та динаміку розвитку є – культурний, психологічний, соціально-економічний, політичний, релігійний, історичний вплив. Ці чинники можуть виступати як єдиний об'єкт, в якому усі перераховані елементи є взаємозалежними та взаємообумовленими між собою. Важливим моментом, про який зазначається в дослідженні, є розробка системи раннього прогнозування конфліктних ситуацій і моделі виникнення й поширення міжетнічних конфліктів. Завдяки цій системі, – зазначає автор, – можна «ефективно протидіяти та запобігати кризовим станам в сфері міжетнічних відносин з небезпечними наслідками» [11, с. 636–646].

На нашу думку, визначені вченими чинники є досить вагомими в розвитку міжетнічної взаємодії представників різних етносів, і для того, щоб вона була більш позитивною слід також приділяти значну увагу емоційній емпатії її учасників.

Висновки. На основі аналізу наукових джерел предмету нашого дослідження, можна констатувати, що дослідники не залишають спроб щодо детального вивчення змісту й характеристик таких понять як «емоційна

емпатія», «міжетнічна взаємодія». Досліджуючи їх взаємозв'язок, науковців визначають позитивні моменти, а саме: завдяки емоційній емпатії представників різних етносів у міжкультурному середовищі, міжетнічна взаємодія буде більш позитивною, адже між представниками етнічних спільнот покращиться взаєморозуміння, посилиться довіра і відкритість міжкультурного

спілкування та взаємодії, відбудуться інтеграційні процеси та посиляться згуртованість у багатокультурному середовищі, зменшиться вплив етнічних стереотипів, упереджень, знизиться рівень напруги та конфліктності.

Перспективами подальших розробок є дослідження впливу традицій на розвиток міжетнічної взаємодії у багатокультурному середовищі.

Список літератури:

1. Глинська Л. Ф., Пачина О. О., Орлов А. В. Міжкультурна взаємодія як важливий фактор буття місцевого співтовариства. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2019. Вип. 82. С. 123–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stapttp_2019_82_18
2. Гольдштейн Д. М. Зовнішня політика України у сфері міжетнічних відносин: гармонізація законодавства, громадський сектор, сепаратистські тенденції. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2011. № 1. URL: <http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2011/1/2.pdf> (дата звернення 15.11.2025)
3. Євтух В. Б. Міжетнічна взаємодія: поняття, структура, простори реалізації. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2010. Вип. 4. С. 37–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2010_4_6 (дата звернення 15.11.2025)
4. Євтух В. Б., Трошинський В. П., Аза Л. О. Міжетнічна інтеграція: постановка проблеми в українському контексті. Київ. 2003. 79 с.
5. Єрмакова С. С., Байрамова О. В., Доскач С. С. Психологія міжетнічних відносин: роль емпатії та спілкування. *Журнал «Перспективи та інновації науки»*. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». 2024. № 1 (35). С. 511–521. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1\(35\)-511-521](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1(35)-511-521)
6. Запорожець Т. П. Взаємозв'язок емпатії та сприйняття мистецтва. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2008. С. 113–114. URL: <http://ps.journal.kspu.edu.pdf> (дата звернення: 18.11.2025)
7. Кириченко В. В. Соціально-психологічний портрет поляків та українців в умовах війни (порівняльний аналіз). *Психологічні студії*. 2023. № 3. С. 51–56. <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2023.3.7>
8. Кузьмин С., Петровська І. Природа та процесуальність емпатії. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки*. 2018. Випуск 2. С. 64–72.
9. Лютнянська Н. І. Етнічні стереотипи у ситуації міжетнічної взаємодії (на матеріалі англомовного мас-медійного дискурсу). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». 2016. Вип. 60. С. 40–42.
10. Савицька О. В., Співак Л. М. Етнопсихологія : навчальний посібник. 4-те вид. Київ : Каравела, 2019. С. 117–125.
11. Семенів Н. М. Чинники впливу на становлення та розвиток міжетнічної взаємодії. *Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. 2015. Вип. 29. С. 636–646.
12. Семенів Н. М. Міжетнічна комунікація як динамічна складова міжетнічної взаємодії. *Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. 2018. Вип. 39. С. 310–319.
13. Таценко Н. В. Феномен емпатії в сучасних наукових парадигмах. *Науковий журнал «Філологічні трактати»*. Том 6. 2014. № 4. С. 55–64.
14. Халавка Т. Б. Теоретичні засади визначення моделі міжетнічної взаємодії національних меншин у прикордонних регіонах. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 9. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/9_2015/19.pdf (дата звернення: 19.11.2025)

Kupchyshyna V. Ch., Serdiuk Yu. I. EMOTIONAL EMPATHY AS THE BASIS OF POSITIVE INTERETHNIC INTERACTION

The authors of the article note that in multi-ethnic countries, the mobility of representatives of different countries is quite common, which causes significant attention of researchers to the study of their interethnic interaction and its characteristics. Scientific views on the content of a number of concepts (interethnic interaction, emotional empathy, social stereotypes, ethnic community, interethnic communication, etc.) that describe these processes are defined.

The article carries out a theoretical analysis of scientific sources regarding the definition of the content of the concepts “interethnic interaction”, “empathy”, “emotional empathy”, their characteristics

by representatives of the scientific community. It was established that the category “interethnic interaction” is one of the most characteristic features of social processes in interethnic countries of the modern world. This concept is in the field of vision of various representatives of scientific fields. Scientists determine the essence and characteristics of the concept of “interethnic interaction” through various scientific views and positions. Interethnic interaction is the contacts of representatives of different ethnic groups who live in the same territory, in the same country, exchange information, form ideas about each other and joint activities in various spheres of life. Its structural components are: inter-ethnic contacts, inter-ethnic communication, inter-ethnic connections, inter-ethnic relations.

It was determined that when characterizing interethnic interaction, scientists pay considerable attention to emotional empathy as a factor influencing the processes of interaction between representatives of different ethnic groups. The study presents an analysis of the category “emotional empathy” – it is the ability of an individual to feel, understand and empathize with other participants in communication and to cooperate with them. Due to emotional empathy, participants of interethnic interaction are able to establish positive communication; establish strong social contacts; to see the situation through the eyes of a participant in the interaction, to respond to the feelings and views of the participants in the interaction. Deficit of empathy in modern people it is connected with existing in societies permanent ethnic stereotypes, social status of citizens, distance and xenophobic instructions, which, in turn, can cause inter-ethnic conflicts and social fragmentation.

Key words: *interethnic interaction, empathy, ethnic community, emotional empathy, social stereotypes, social fragmentation, interpersonal communication, national minorities, ethnic community.*

Дата першого надходження статті до видання: 22.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026